

Det følger hyad denne sidste Skole angaaer ligefrem deraf, at Kjøbenhavn er et byrere Op- holdssted end Kjøbstæderne, et Moment, der ogsaa her idag er blevet fremhævet. Der er nu rigtignok fra den anden Side blevet ind- vendt. Derimod, at det opveiedes ved den større Lethed, der formeentes her at være tilstede til at kunne skaffe sig Extraerhverv: men med Hensyn dertil skal jeg dog bemærke, foruden at hen- holde mig til hvad den ærede Ordfører yttrede, at der gives flere Lærere, som med deres bedste Villie ikke ere i stand til at skaffe sig et saa- dant Extraerhverv, fordi der er saa overor- dentlig Mange om det. Der er desuden en anden Mislighed derved, den nemlig, at de enkelte Lærere, der med Lethed kunne skaffe sig et saadant Extraerhverv, af Hensyn til deres oeconomiske Forhold let fristes til at paatage sig saameget Extraarbejde, at de derved staa sig selv og Underviisningen; thi det er ganske vist, at en 4 à 5 Timers daglig Underviis- ning er, som her ogsaa er bragt paa Bane, anstrængende nok. Den ærede Rigsdagsmand, der sidder ligeoverfor mig (Lindberg), yttrede rigtignok, at det havde faldet ham meget let at læse en 4 à 5 Timer i træk. Han vil ikke tage mig det ilde op, naar jeg dertil be- mærker, at deels kunne Kræfterne være for- skjellige, og deels kan Underviisningen tages paa en forskjellig Maade; Nogle kunne un- derkaste sig større Anstrængelser end Andre, og kunne gøre det uden Staa og Tab for dem selv og for Underviisningen, fordi de have et særligt Fond af Kræfter og Energie; men derfra kan man ikke gaae ud som en al- mindelig Regel. Jeg har selv havt saamegen Leilighed til at undervise, at jeg dert ikke kan siges at være uden Erfaring; jeg har, om jeg maa sige det, ret gode physiske Kræfter til at holde ud, men jeg erkjender dog, at en 4 à 5 Timers Læsning er anstrængende, naar Unde- viisningen skal føres med behørigt Kraft, saa at jeg troer, at det allerede af den Grund vil være overordentlig misligt, at Lærerne paatage sig Extraarbejde udenfor deres egentlige Bes- tilling. Det er desuden unægteligt, at der udenfor Skolen, isærdeleshed hvor Elevantallet er betydeligt, vil være betydelige Arbejder, Sko- len vedkommende, at udføre af Lærerne; dette

gjælder saavel om Metropolitanskolen som om et Par andre Skoler, der have et stort Discipel- antal. Det er ikke alene de Forberedelser, som Lærerne maae gøre til de paafølgende Un- derviisningstimer, men det er den store Mængde af skriftlige Arbejder, der her komme i Be- tragning; jeg skal ikke frygte for at drage dette Moment frem, jeg skal endog saa gjerne gøre det, fordi jeg troer, at det ikke vil kunne modsiges, at det vilde være en høist besynder- lig Fremgangsmaade, for ikke at bruge et stærkere Udtryk, dersom man her i Rigsdagen vilde sige: alle disse skriftlige Arbejder kunne affattes. Men det er ikke Maaden, hvorpaa man skal gaae frem, naar Tælen er om Læ- rernes Stilling; man kan ikke gaae bort fra hvad der eksisterer, og sige: stod det til os, saa skulle vi affatte alle disse skriftlige Arbejder. Fordi een eller to ærede Rigsdagsmænd sige dette, derfor vedblive de skriftlige Arbejder endnu ligesuldt og formodentlig i mange Aar, og det vil lidet hjælpe Lærerne, som maae opoffre deres Tid og Kræfter derpaa, at erfare, at hvis det kom an paa de tvende ærede Rigsdagsmænd, saa vare de frie derfor. Derved ere de ikke hjulpsne det mindste. Da de mange Tusinder af Stile bleve nævnte her i Salen, opstod der stor Mun- terhed; men jeg forsikrer de ærede Rigsdags- mænd, at der er saa Ting, der mindre stemme til Munterhed, end det at rette Stile. Det kan vistnok være meget morsomt at høre, at der ved adskillige Skoler ere 3 à 4,000 Stile aarlig, som skulle rettes, men det er vistnok langt fra noget Morsomt enten for dem, der rette dem, eller for dem, der skrive dem. Men det at rette Stile er nu engang et Arbejde, der er paalagt Lærerne, og derfor synes jeg, at hvor det i saa stor en Masse er tilstede, der taler Billighed for, at de faae nogen Godtgjørelse, saaledes som ogsaa foreslaaet i de foreliggende Forslag. Forslaget, saaledes som det er redigeret af den ærede Rigsdags- mand for Sorø Amts Ste Valgfreds (Brø- sund), har, som allerede bemærket, det Fortrin, at det udtrykkeligt omtaler Sorø lærde Skole, men jeg gjentager, at intet af dem kan kal- des uretsfærdigt; jeg vil endog saa kalde dem alle ganske billige.

Fleischer: Det forekommer mig billigt,